

Kenniscentrum
Bodemdaling en Funderingen

Webinar
Wegen op wilgen

6 oktober 2026

KLIMAAT ADAPTATIE

Life

Medegefinancierd door de Europese Unie

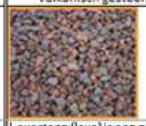
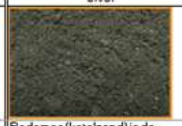
Programma

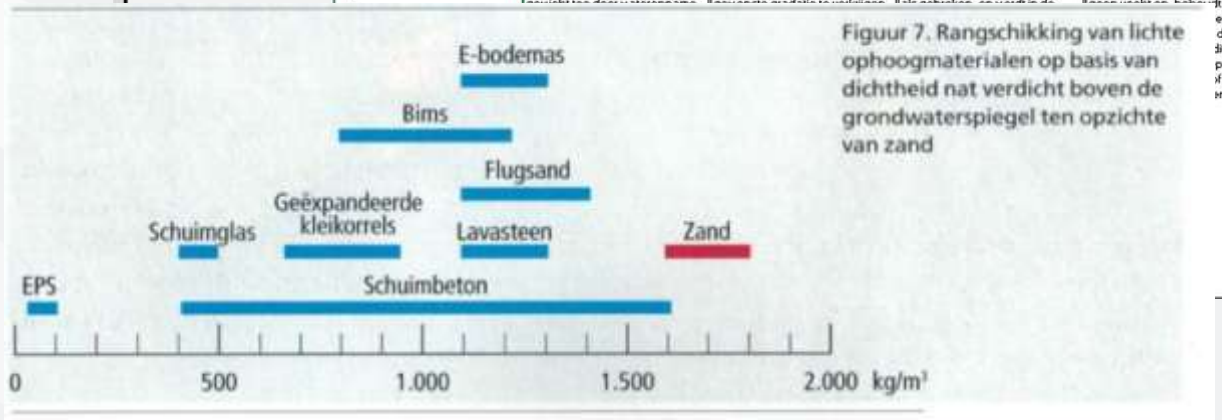
1. *Korte introductie lichtgewicht ophogen*
   Bernd van den Berg, KBF
2. *Twee projecten met wilgentenen onder wegen*
   Pieter Both, gemeente Bodegraven-Reeuwijk
3. *Meetresultaten zettingen weg op wilgentenen*
   Cor Zwanenburg, Deltares
4. *Twee proeven met wilgentenen op het Veenweide Innovatie Centrum*
   Martijn Plomp, VIC
5. *Kansen voor schaalvergroting toepassing wilgentenen*
   Robert Pol, Van Aalsburg BV

Sheet innovatieve ophoogtechnieken

Selecteer uw rol :	Alle informatie	Specifieke categorie:	Alle informatie

	Granulaire materialen								Gebonden	
	Bims	Flugsand & Vulmagran	Lavasteen	Geëxpandeerde kleikorrels	Schuimglas			E-bodemas/ketelzand	EPS	PET
Materiaal	Vulkanisch puimsteen	Vulkanisch zand	Vulkanisch gesteente	Gebakken kleikorrels	Gesloten celstructuur	Open celstructuur	Open staafstructuur	Verbrandingsrest steenkool of afval	Geëxpandeerd polystyreen	Armacell
Afbeelding										
Beschrijving	Puimsteen (bims) is een zeer licht, vulkanisch gesteente met veel ingesloten poriën, waardoor het soms zelfs op water kan drijven. Het ontstaat wanneer lava snel afkoelt bij contact met water, waardoor gassen opgesloten raken.	Vulkanisch zand, ook wel Flugsand genoemd, is een poreus, loskorrelig materiaal van vulkanische oorsprong en een restproduct van bims met een korrelgrootte van 0/8 mm. Het is licht van gewicht, maar onder de grondwaterstand neemt het	Lavasteen (lava) is een poreus, gebroken vulkanisch gesteente uit Duitsland met een ruwe structuur en goede haakweerstand. Het komt voor in de Eifel en is chemisch vergelijkbaar met basalt. Het materiaal is in praktisch elke	Geëxpandeerde kleikorrels (Argex) worden gemaakt door kleistaafjes van Boomse klei in een draaioven te verhitten tot 1100 °C, waarbij ze uitzetten tot ronde korrels. Het materiaal wordt geleverd in verschillende sorteringen, zowel ongebroken	Schuimglas met een stabiel gesloten celstructuur bestaat uit glasmeel dat, in een oven, tot een schuim is geblazen waarbij alle cellen volledig gesloten blijven. Hierdoor is het materiaal drukvast, vormstabiel en water- en vorstbestendig. Het neemt	Bij schuimglas met een open celstructuur zijn de cellen grotendeels gesloten, maar zijn de celwanden niet consistent dicht. Het materiaal kan door de poreuze structuur water opnemen, waarbij het een deel van zijn isolerende werking verliest. Het blijft echter relatief licht. Ideaal voor waterafvoer of waterberging, of lichtgewicht ophogingen boven de grondwaterstand.	Schuimglas met een open staafstructuur wordt gemaakt van glaspoeder met mangaanoxide en waterglas. Het materiaal heeft een netwerk van onderling verbonden cellen, waardoor het poreus en waterdoorlatend is en verzadigd kan worden met water. Het is lichter en minder drukvast dan varianten met gesloten cellen, laat water gemakkelijk door en droogt snel. Dit type wordt vooral toegepast in situaties waar waterafvoer belangrijk is of als licht, drainerend ophoogmateriaal boven de grondwaterspiegel.	Bodemas (ketelzand) is de verbrandingsrest die overblijft na verbranding van afvalstoffen of steenkool. E-bodemas ontstaat bij het verhitten van poederkool in cycloonovens van elektriciteitscentrales. Het materiaal is donkergrijs tot zwart, poreus, verglaasd en hoekig, met korrels kleiner dan 16 mm. Door de poreuze structuur is de natte dichtheid van belang. E-bodemas is gevoelig voor vergruizing, vorst en verweking, maar wordt veel toegepast in de wegenbouw. Na verwijdering van overtollige metalen is het onder certificaat verkrijgbaar als Ketelzand.	Geëxpandeerd polystyreen (EPS) is een extreem licht ophoogmateriaal met een droge volumieke massa van 15–40 kg/m³. Het wordt geproduceerd uit aardolie via expanderende polystyreenbolletjes en bestaat voor ongeveer 98% uit lucht. EPS-hardschuim heeft, ondanks het lage gewicht, een goede sterkte en stijfheid en is eenvoudig aan te brengen in blokken of platen. Opdrijven moet worden voorkomen, daarom wordt boven de EPS-laag altijd een voldoende dikke beschermende constructie aangebracht, zoals een zandcementlaag of cementbeton. EPS is na sloop herbruikbaar en wordt vooral toegepast om zettingen te beperken of te voorkomen.	Armacell is een duurzaam isolatiemateriaal en ophoogmateriaal gemaakt van 100% gerecycled PET. Het combineert thermische isolatie met relatief hoge druksterkte en een lange levensduur. Dankzij de gesloten-celstructuur is het materiaal waterbestendig, schimmelvrij en onderhoudsarm.

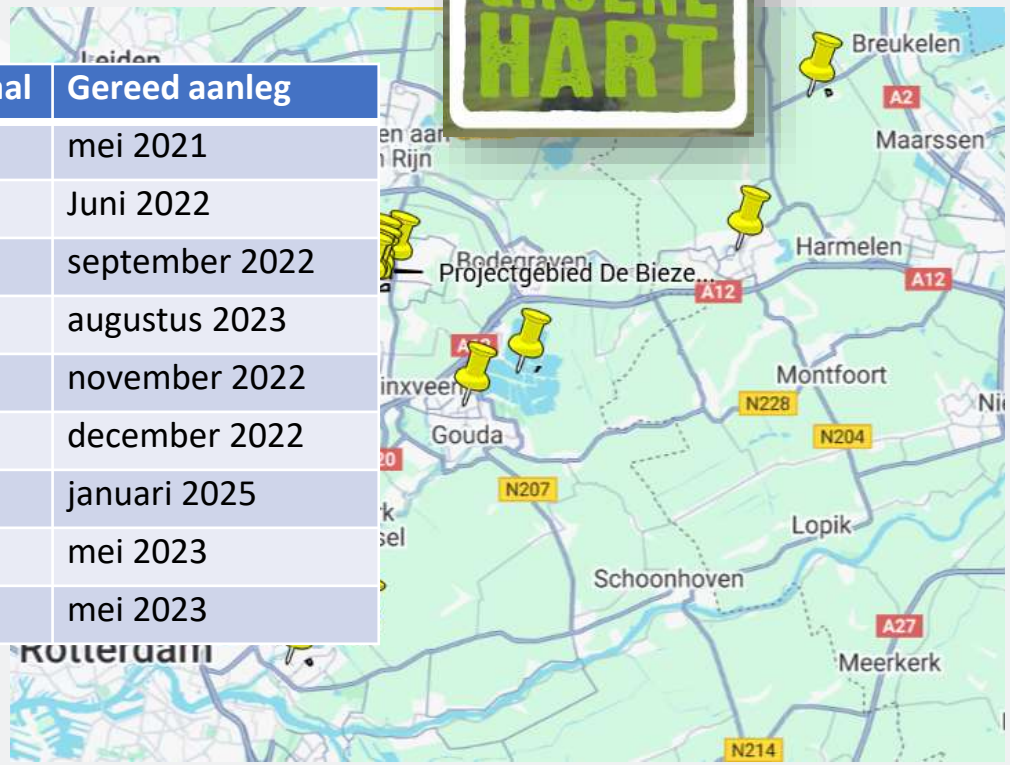

Figuur 7. Rangschikking van lichte ophoogmaterialen op basis van dichtheid nat verdicht boven de grondwaterspiegel ten opzichte van zand

Co-funded by the European Union

Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen

Monitoring Proefvakken tot 2028

Locatie	Plaats	Gemeente	Ophoogmateriaal	Gereed aanleg
Lecksdijk	Reeuwijk	Bodegraven-Reeuwijk	Wilgentakken	mei 2021
Heemraadsweg	Ouderkerk aan den IJssel	Krimpenerwaard	YaliBims	Juni 2022
Beneluxlaan (2)	Woerden	Woerden	EPS	september 2022
Biezen	Boskoop	Alphen aan den Rijn	Flugsand	augustus 2023
Enterij	Boskoop	Alphen aan den Rijn	EPS, lava	november 2022
Aschpotpad (2)	Gouda	Gouda	Plastic Road	december 2022
Waterrijk-Oost (2)	Boskoop	Alphen aan den Rijn	Schuimglas	januari 2025
Gouden Regen	Krimpen aan den IJssel	Krimpen aan den IJssel	Yalibims	mei 2023
Purperreiger	Kockengen	Stichtse Vecht	Argex	mei 2023

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Gebruik wilgentenen als lichte wegfundering

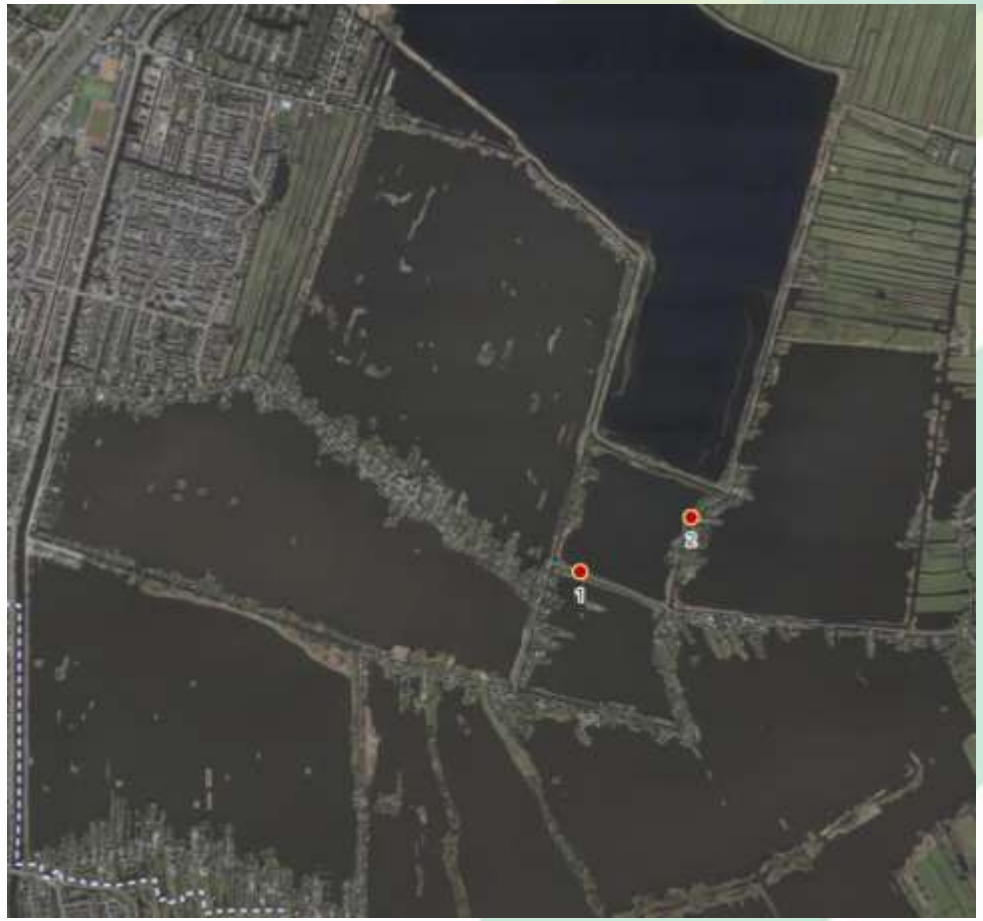

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Onderdeel Regiodeal

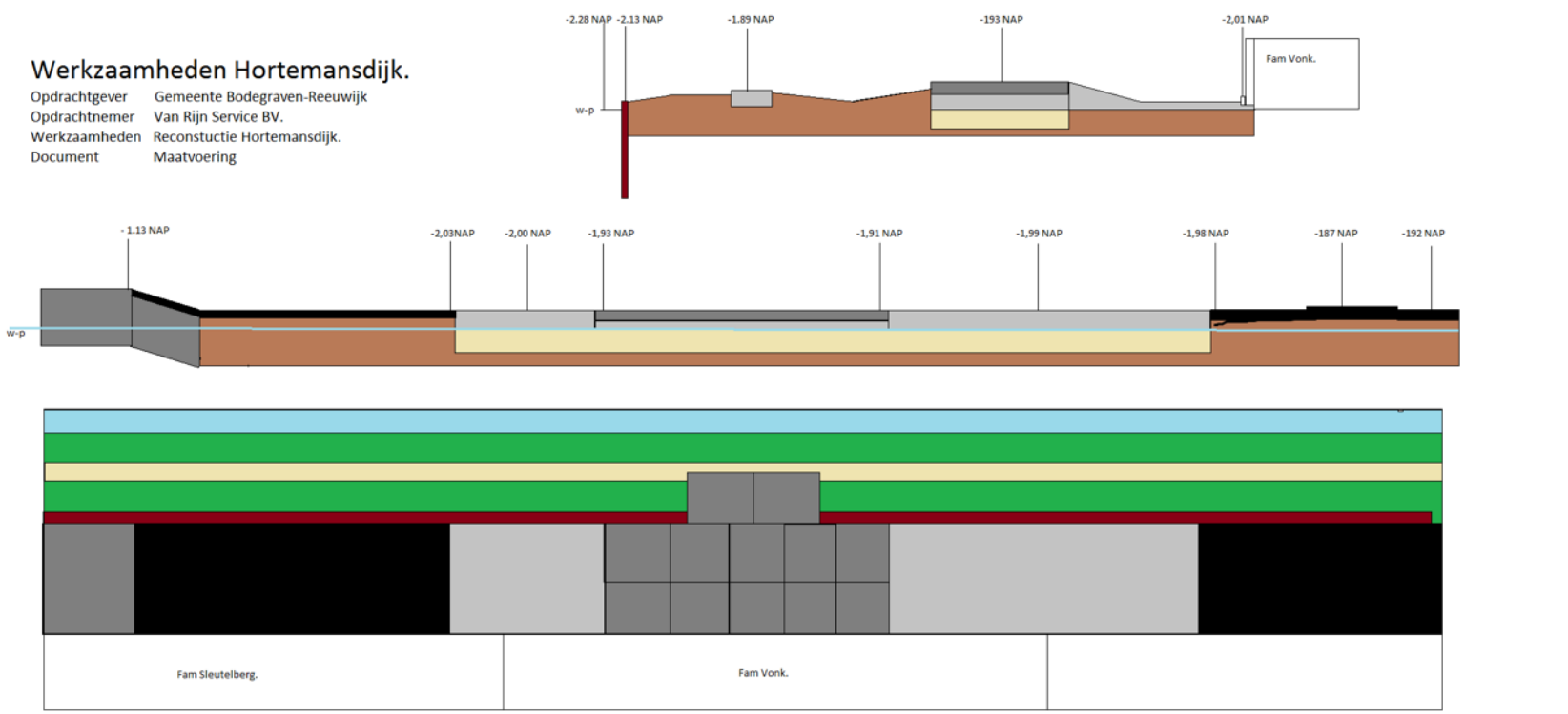
- 1e project: Hortemansdijk 2019/2020
- 2e project: Leckdijk incl Monitoring 2021

- Duurzaam/circulair met 8000 bomen in de gemeente

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Hortemansdijk

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Hortemansdijk

- Dunne, rechte wilgentenen in langsrichting rijbaan
- Takken volledig onder grondwaterpeil
- Ontgraving circa 1,15m tot op veen
- Opbouw: 14cm asfalt, 58cm betongranulaat met 2 lagen wegendoek, 80cm wilgentenen op wegendoek

Impressie

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Resultaat

Snelle inklinking/zetting van 15cm in 4 maanden

Penetratielaag en betonplaten aangelegd ivm klachten stof

Asfalt aangebracht na 5 maanden

Voldoet aan restzetting eis 15cm/30 jaar

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Lecksdijk

- Monitoring Deltares
- Smalle bermen aan weerszijden
- Takken uit eigen gemeente

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Lecksdijk

- Beschoeiing gemaakt tegen inkalven
- Takken van diverse formaten kruislings in lagen
- Ontgraving 1,2 tot 2,2m diep
- Opbouw: betonplaten 14cm, 10cm zand, 50-80cm betongranulaat op doek, 80 tot 160cm taken op doek

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Lecksdijk

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Lecksdijk

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Lecksdijk

Deltares

Metingen Lecksdijk

Cor Zwanenburg

Locatie Lecksdijk

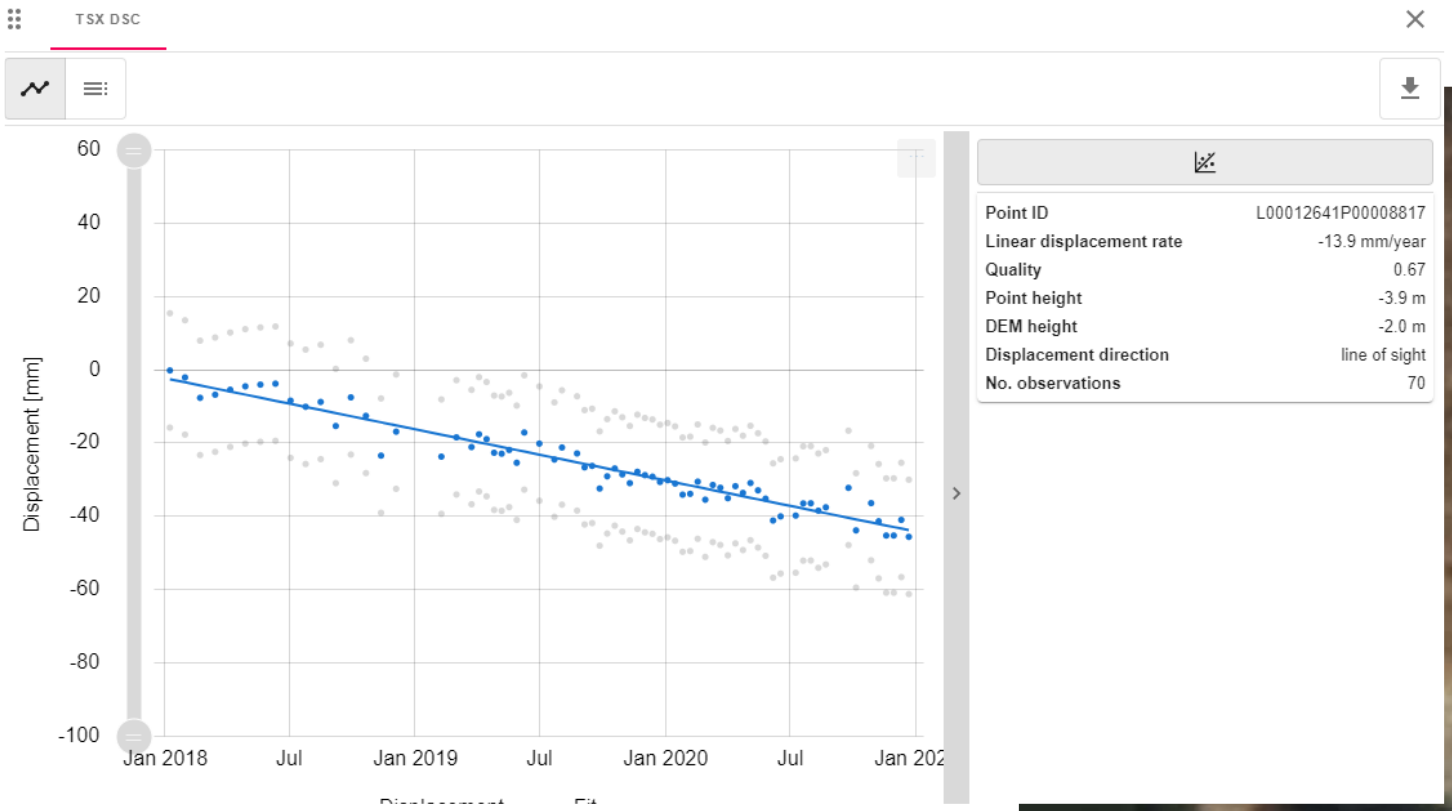

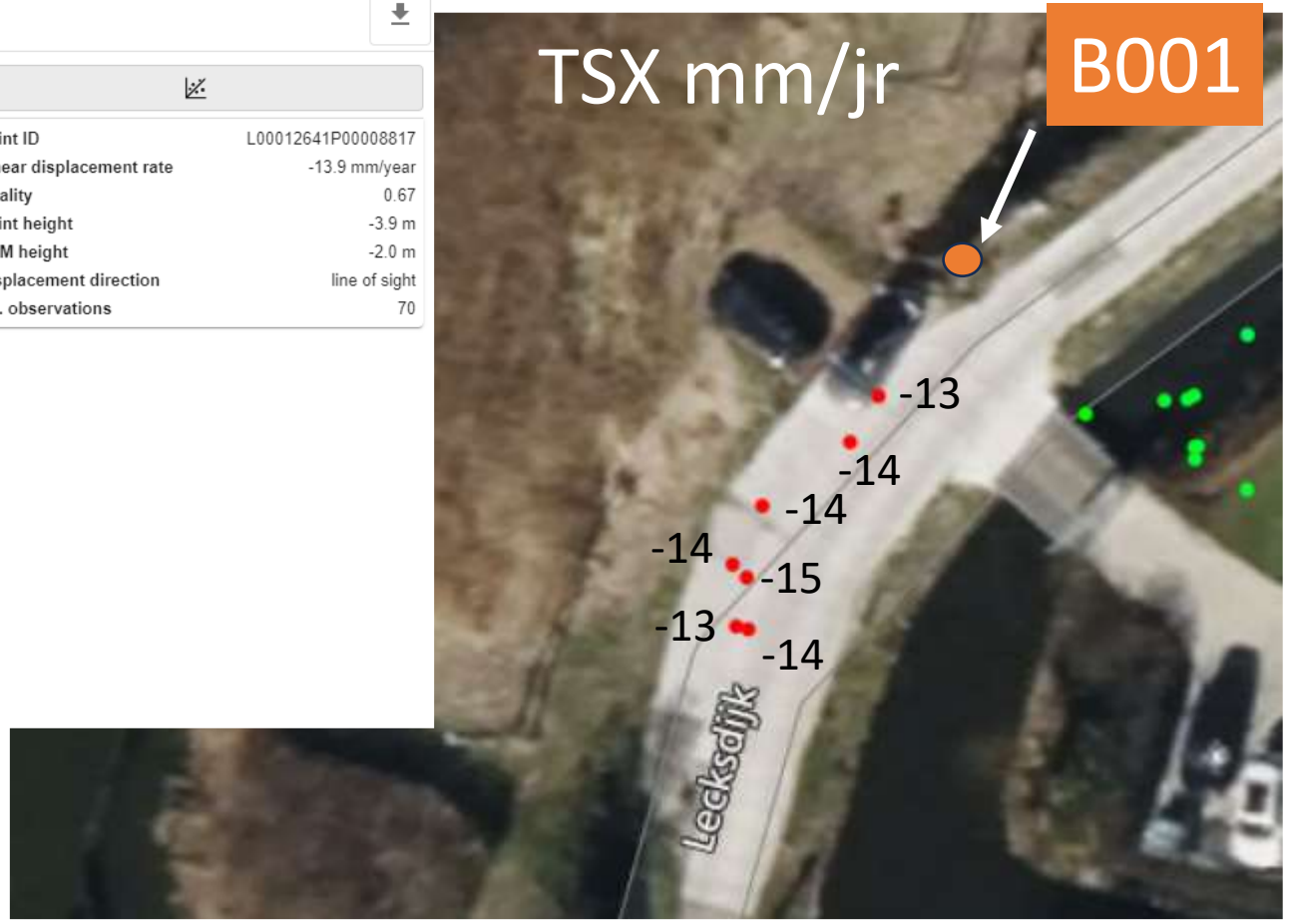

Luchtfoto: Beeldmateriaal.nl. Labels: PDOK.

Bodemdaling voor reconstructie (SkyGeo)

N.B. Twee reflectoren RSAT2 lichte stijging

Deltares

Overzicht monitoring

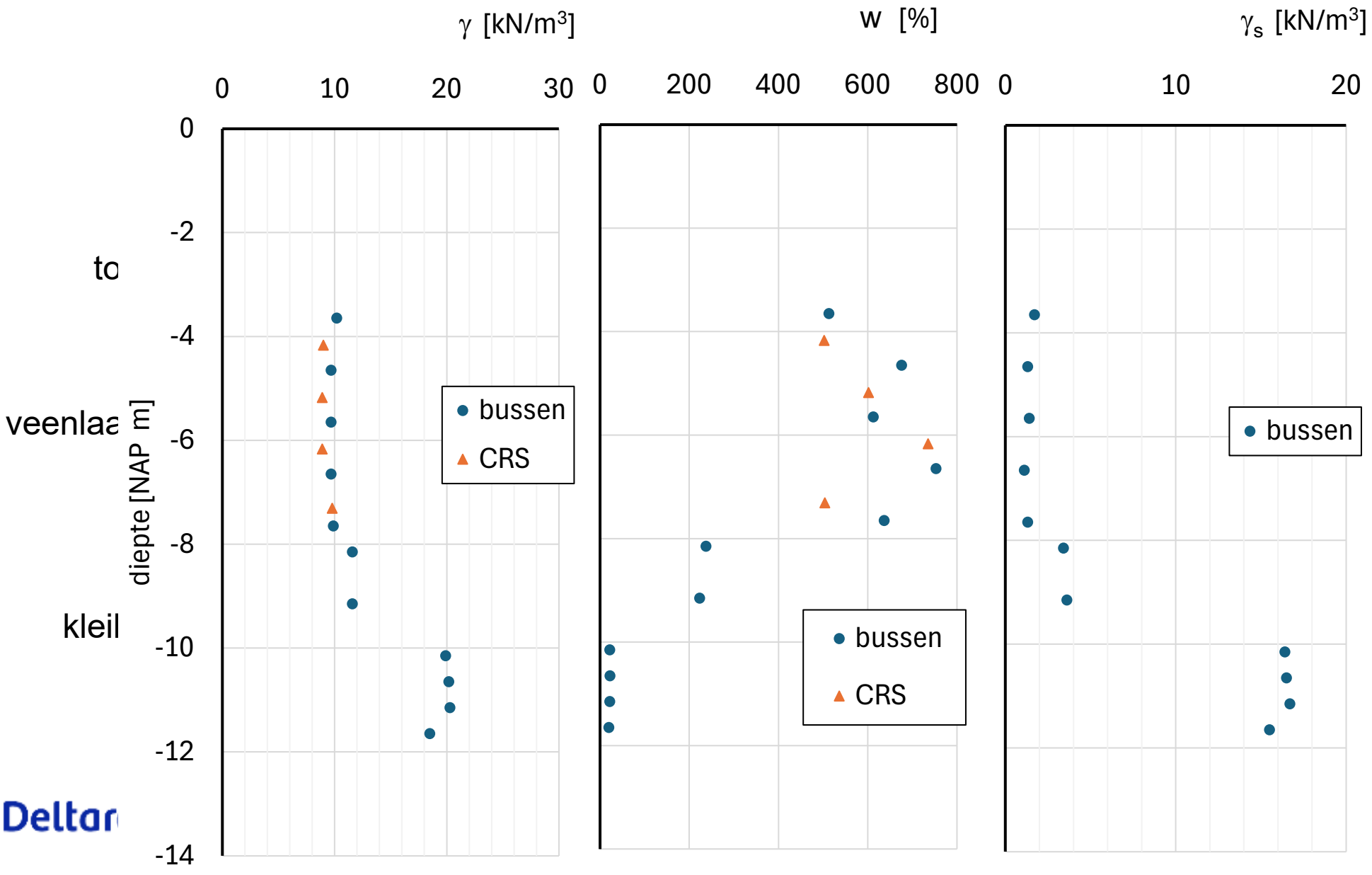
nrs 1 t/m 84 waterpaspunten in wegdek

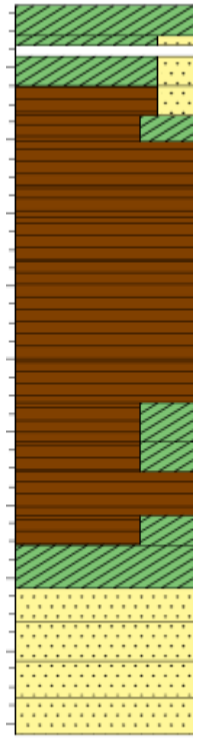

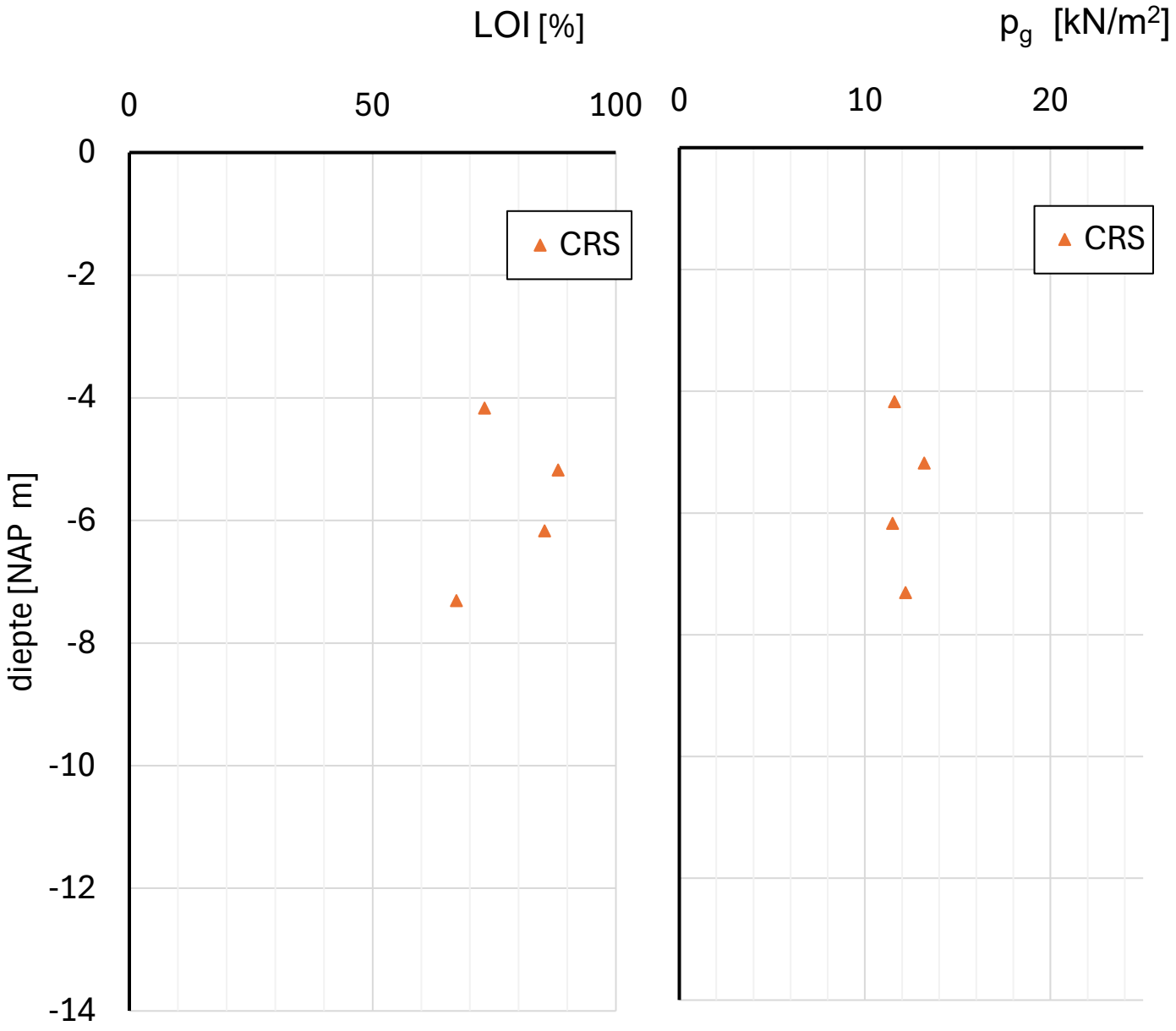

Deltares

Ondergrond volgens boring B01

CRS proeven

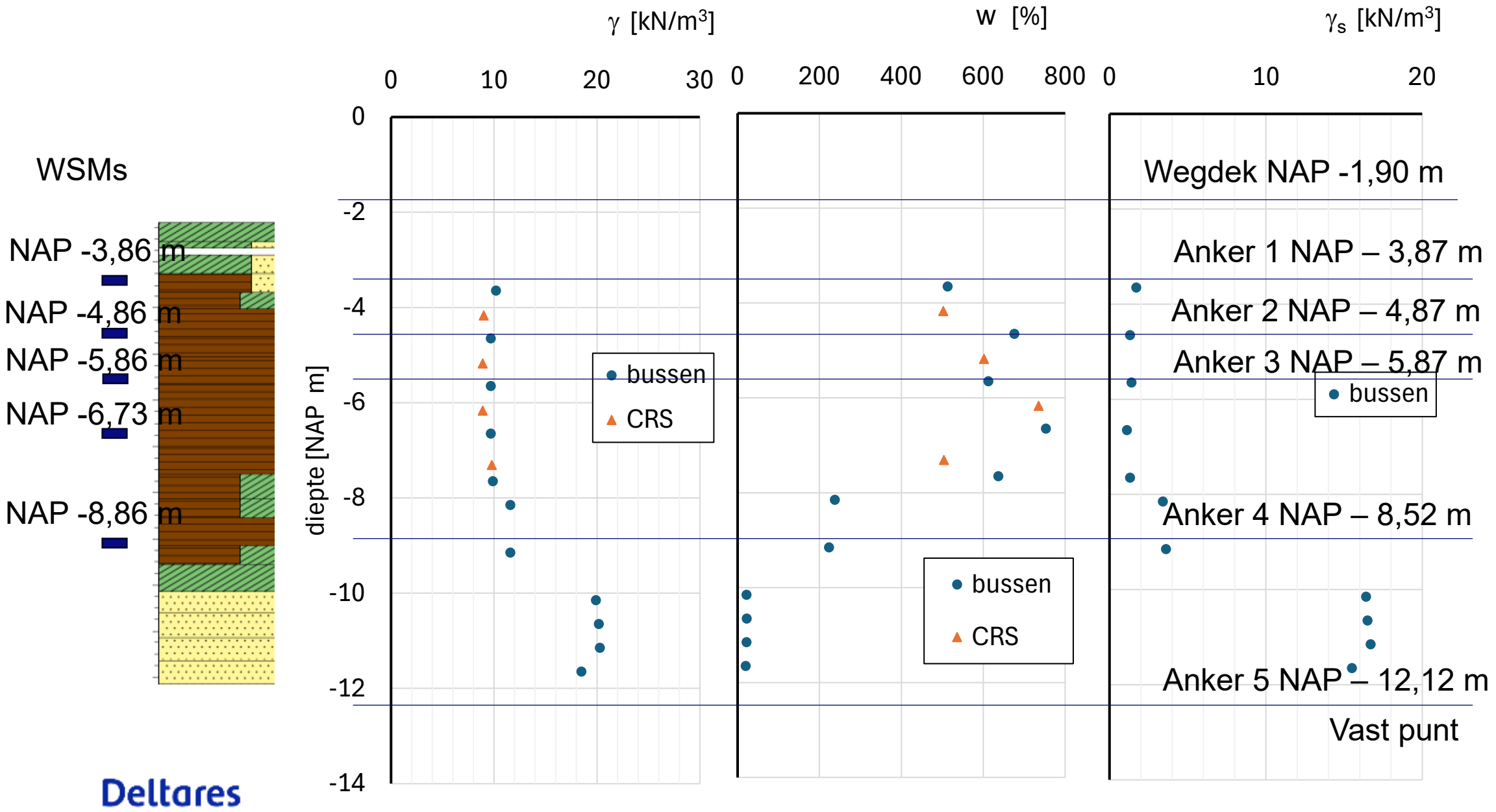

extensometer

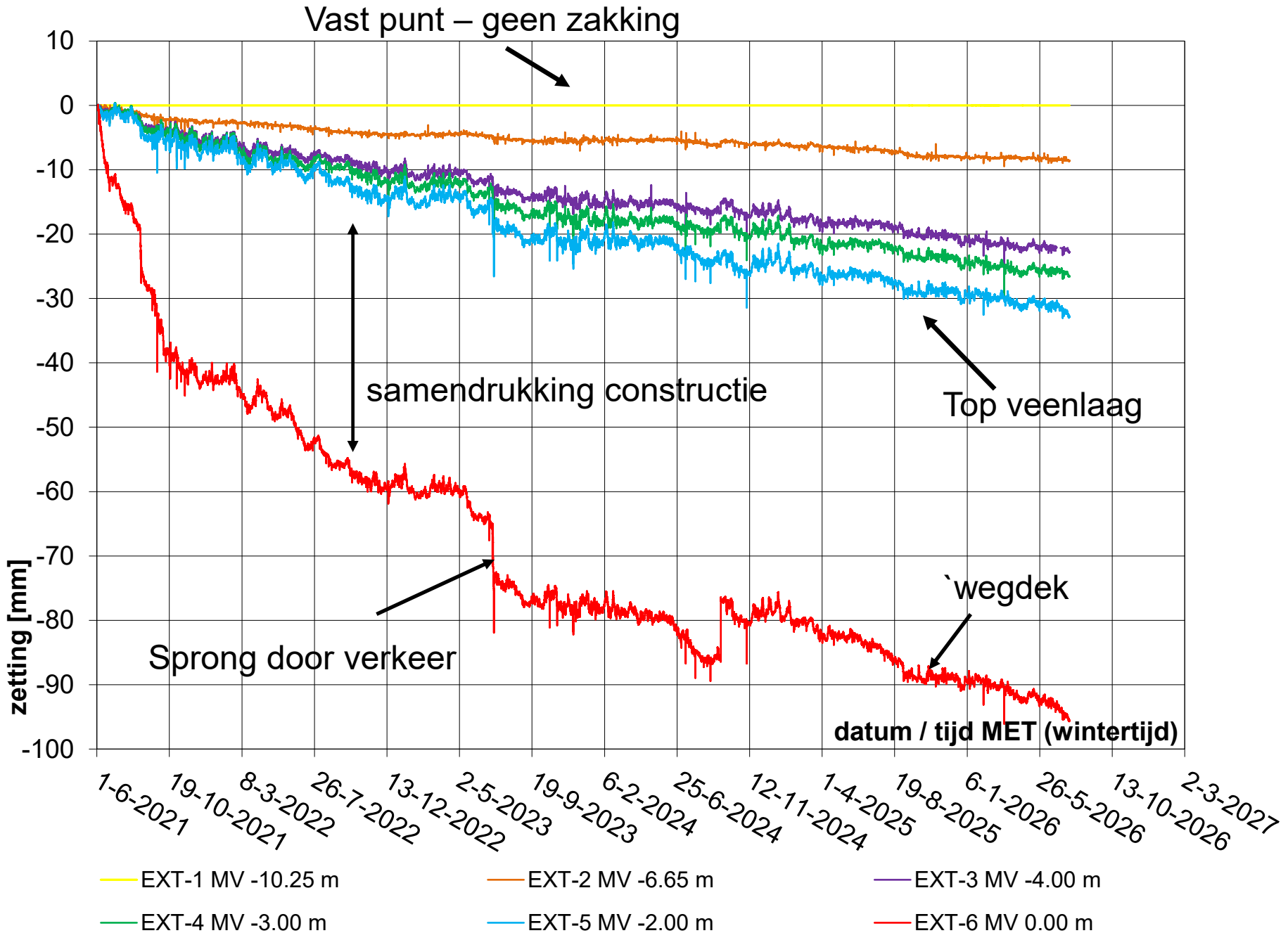

Positie ankers extensometer en WSMs

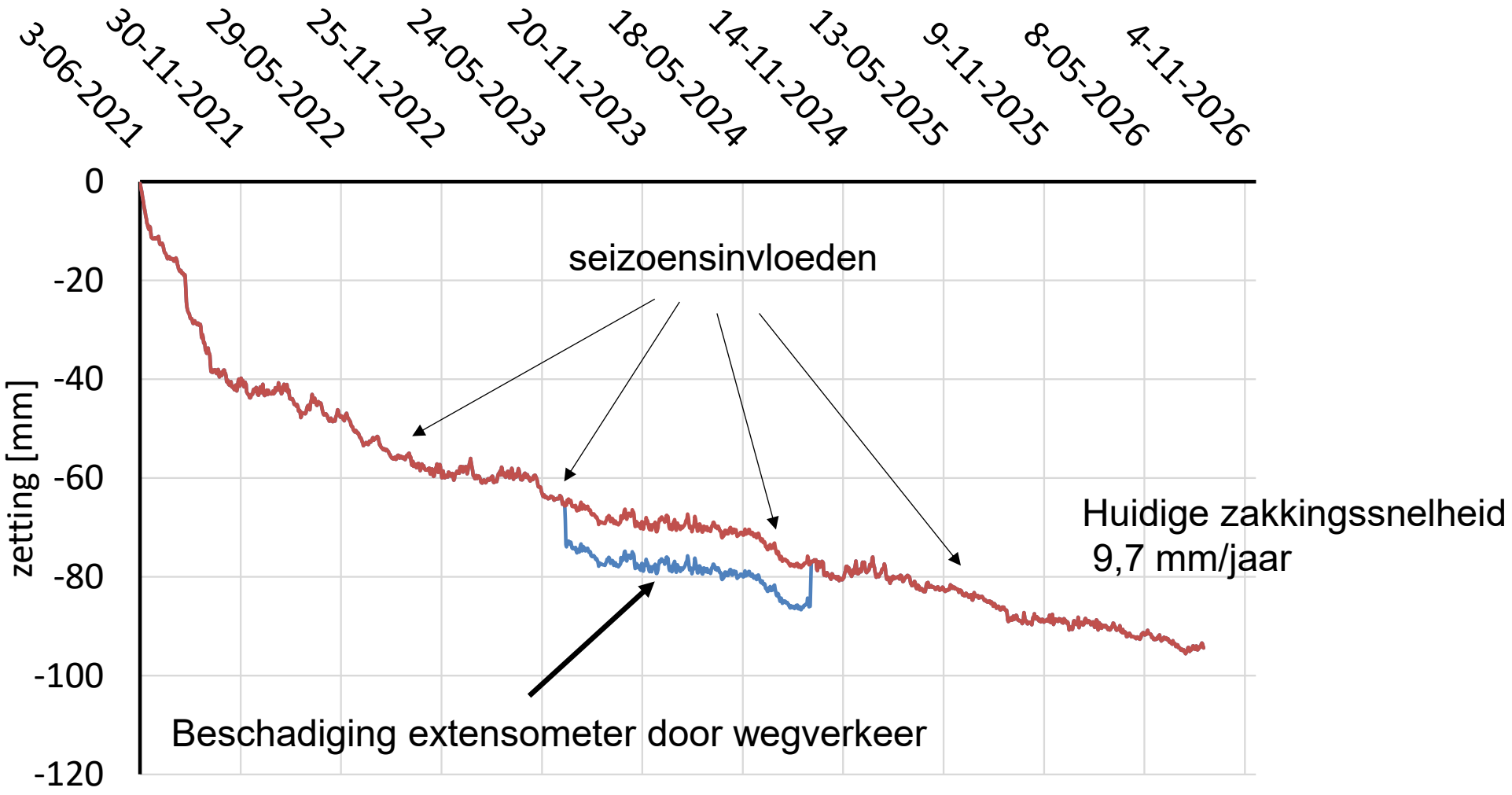

Deltares

extensometer

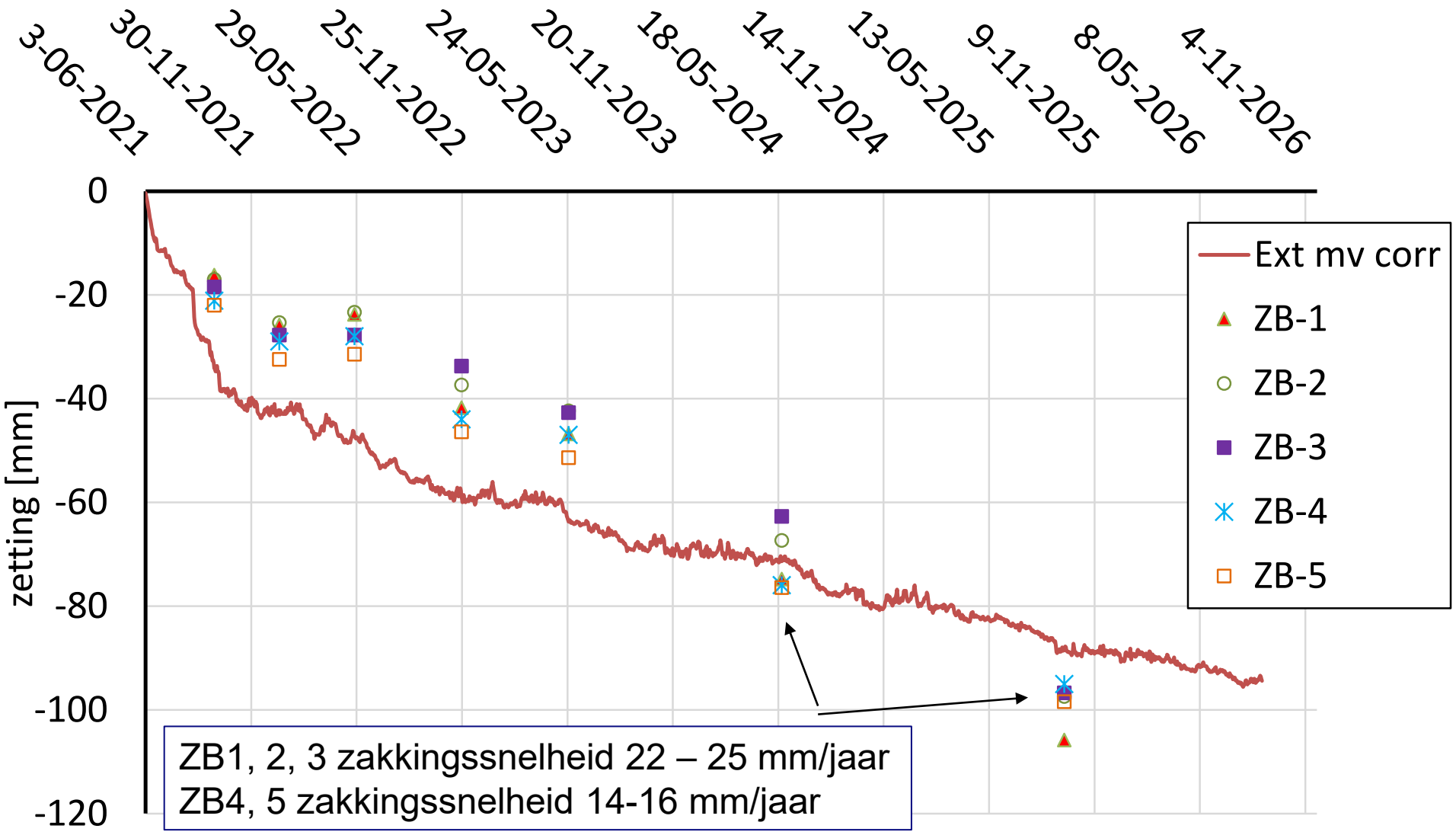

Deltares

Inzoomen zakking top wegconstructie

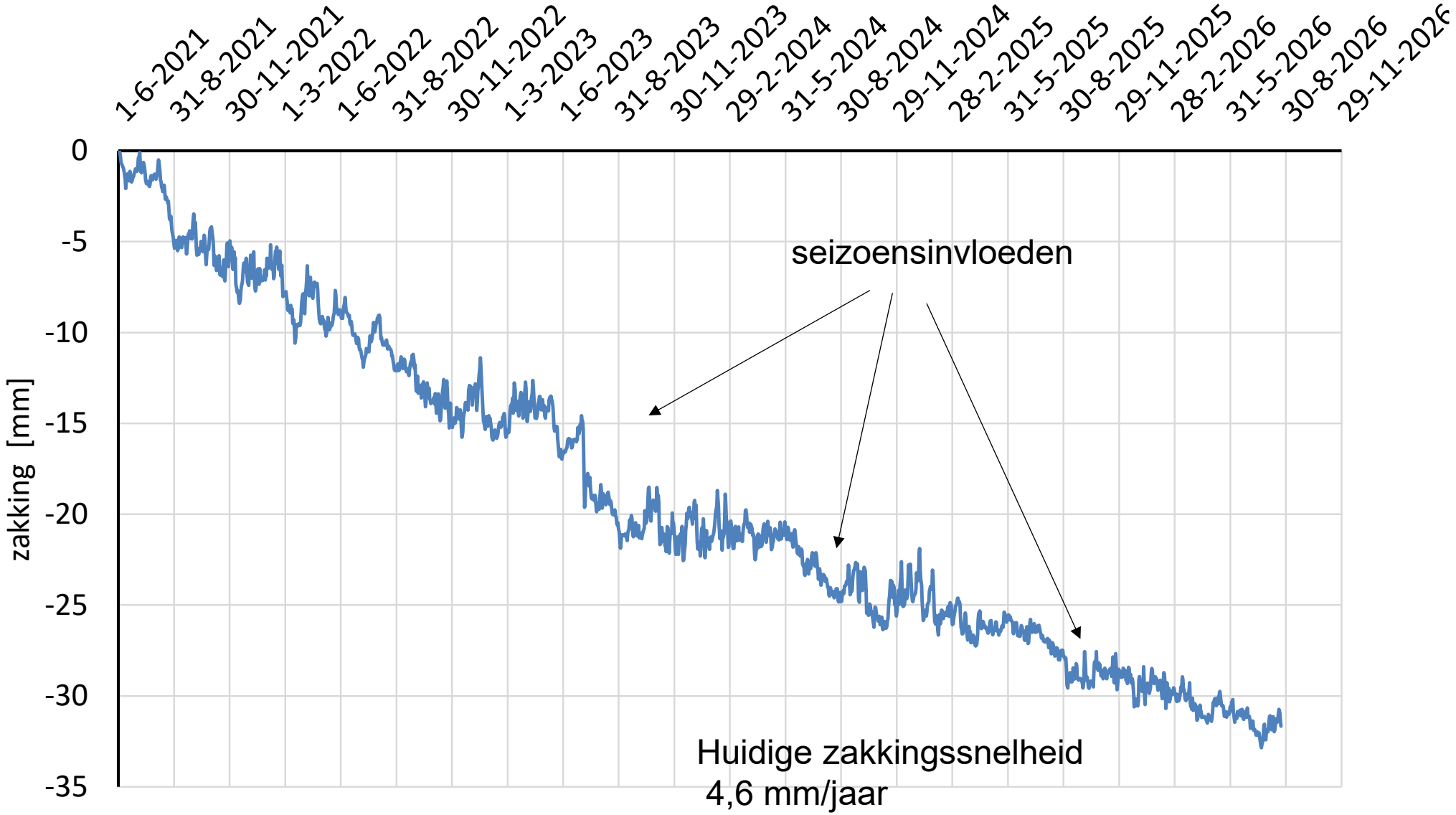

Vergelijking met zakbaken

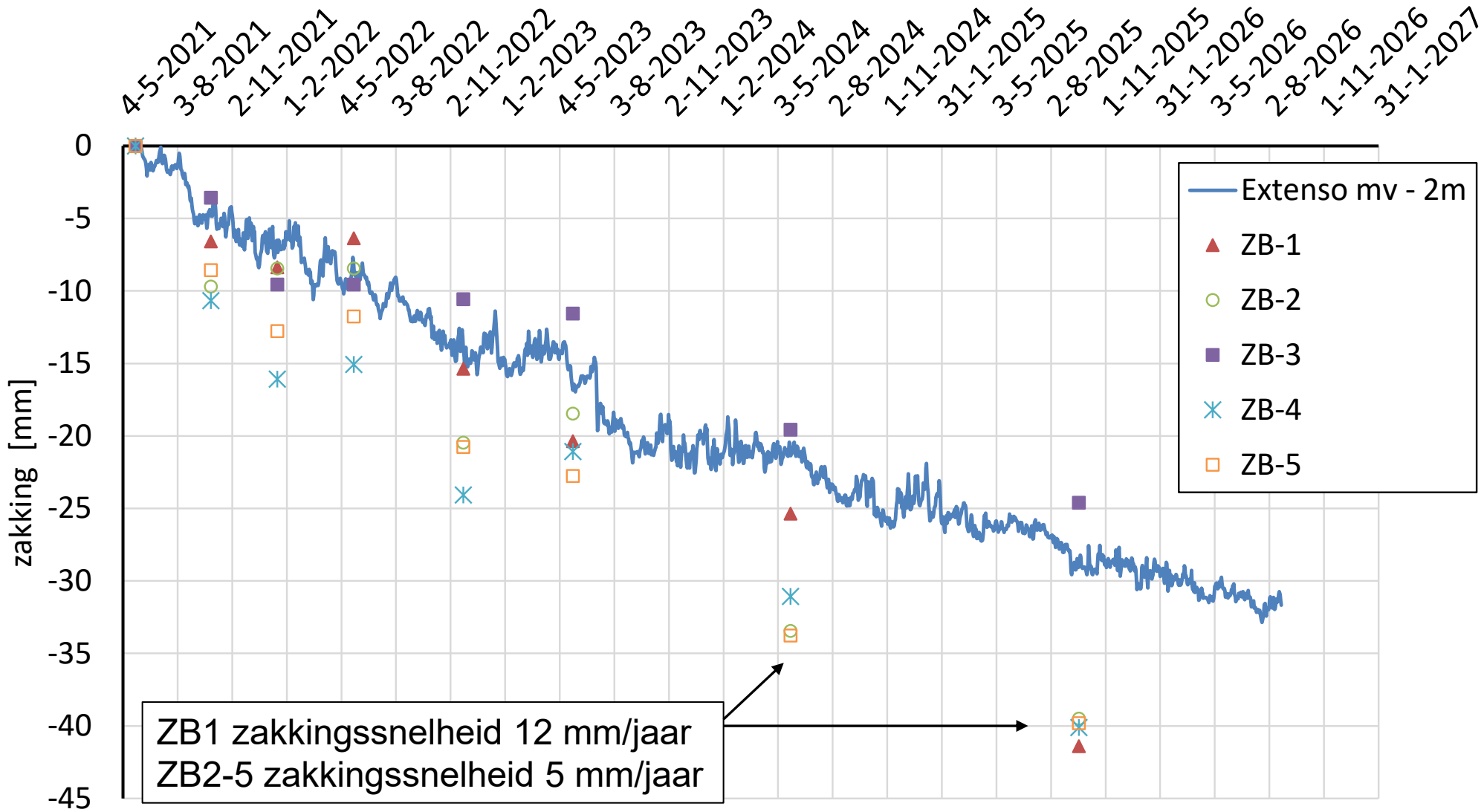

Deltares

Inzoomen zakking top veenlaag

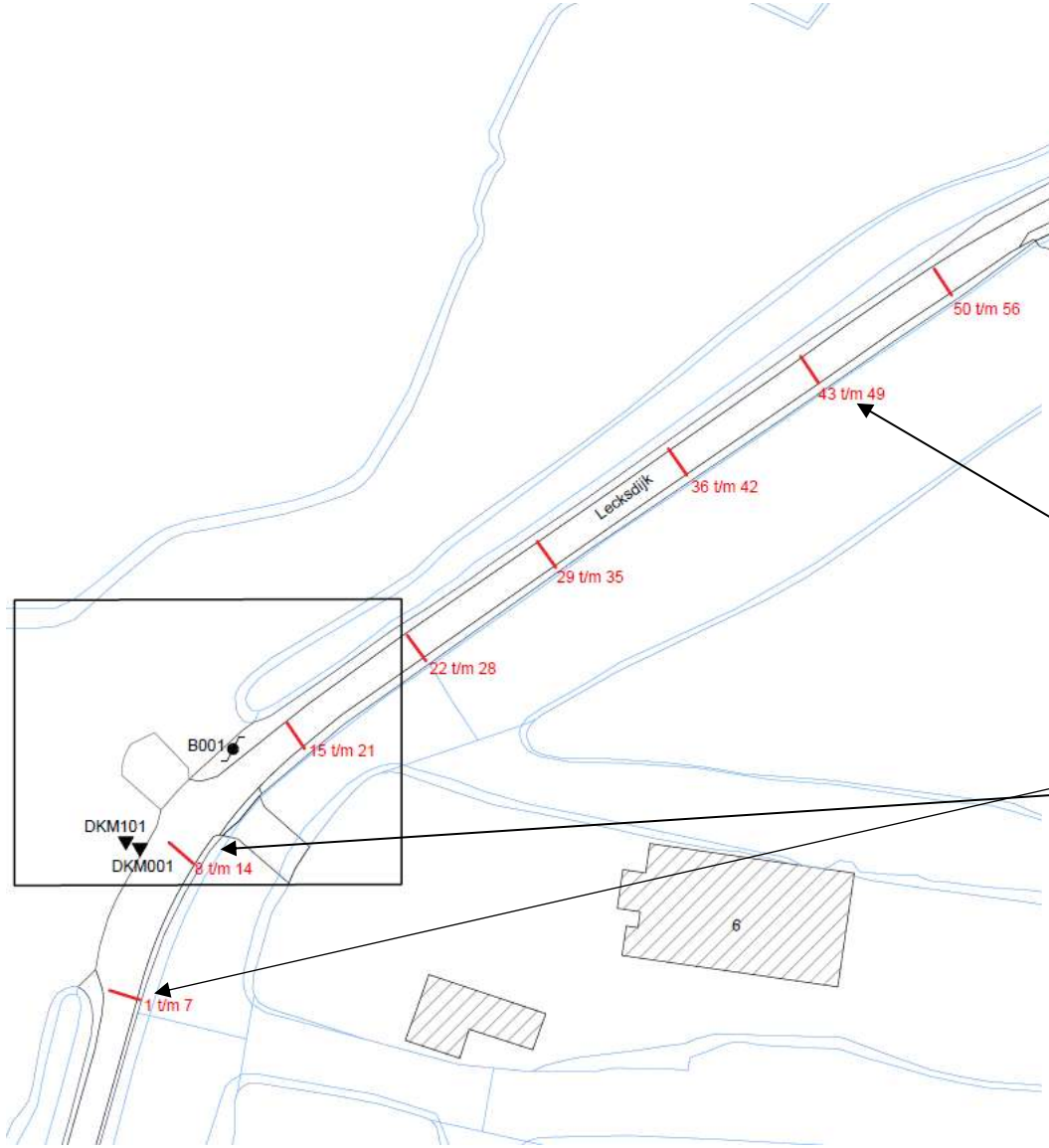

Deltares

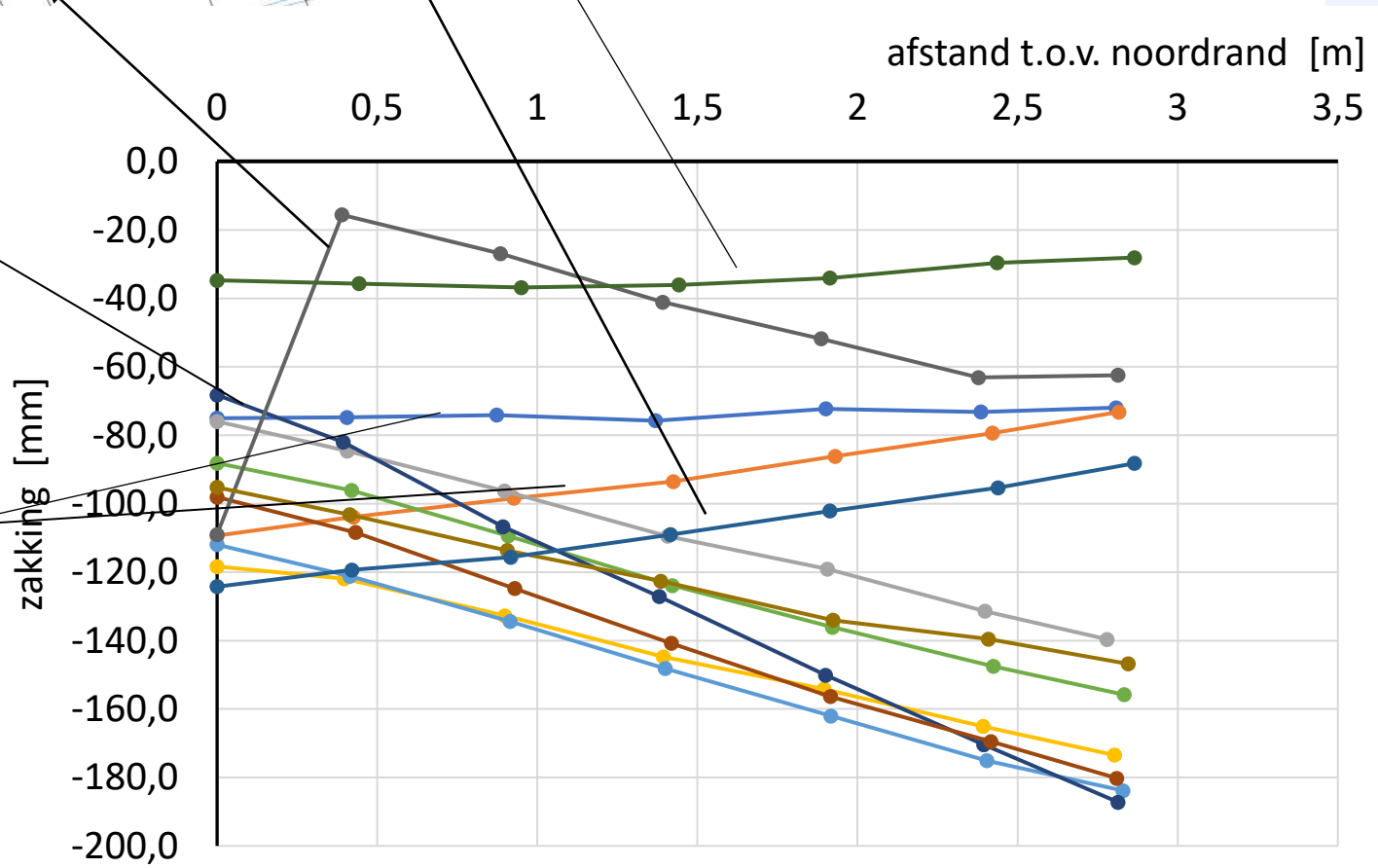
Vergelijking zakbaken

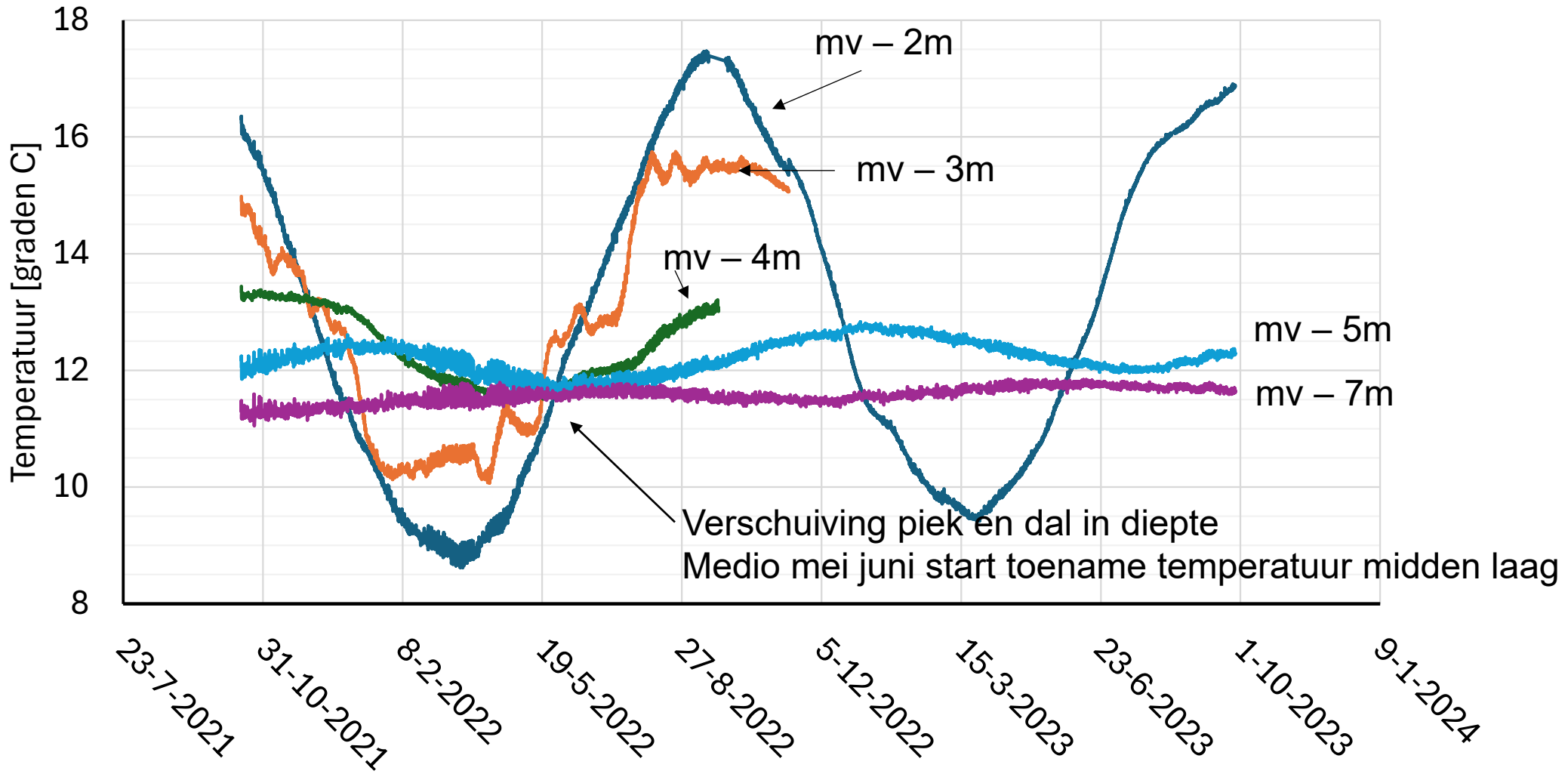

Deltares

Verschilzakking noord- en zuidrand

Mogelijke impact temperatuur grondwater (hypothese)

Deltares

Afronding

- Uitgebreide en langdurige monitoring geeft inzicht in zettingsgedrag
- Ook na reconstructie nog aanzienlijke zakking en zakkingssnelheden
- Circa helft van deze zakking komt uit ondergrond (extensometer)
- Scheefstand is circa de helft van de totale zakking
- In zakkingsgedrag zijn seizoensinvloeden te zien, mogelijk gerelateerd aan temperatuurschommelingen

Gemeente Bodegraven Reeuwijk

Conclusie gemeente

- Gebruik wilgentenen is mogelijk onder paden en (bouw)wegen;
- Beste resultaat met jonge rechte takken;
- Er is tijd nodig voor inklinken;
- Er is weinig bekend over het materiaal om mee te rekenen

WEBINAR

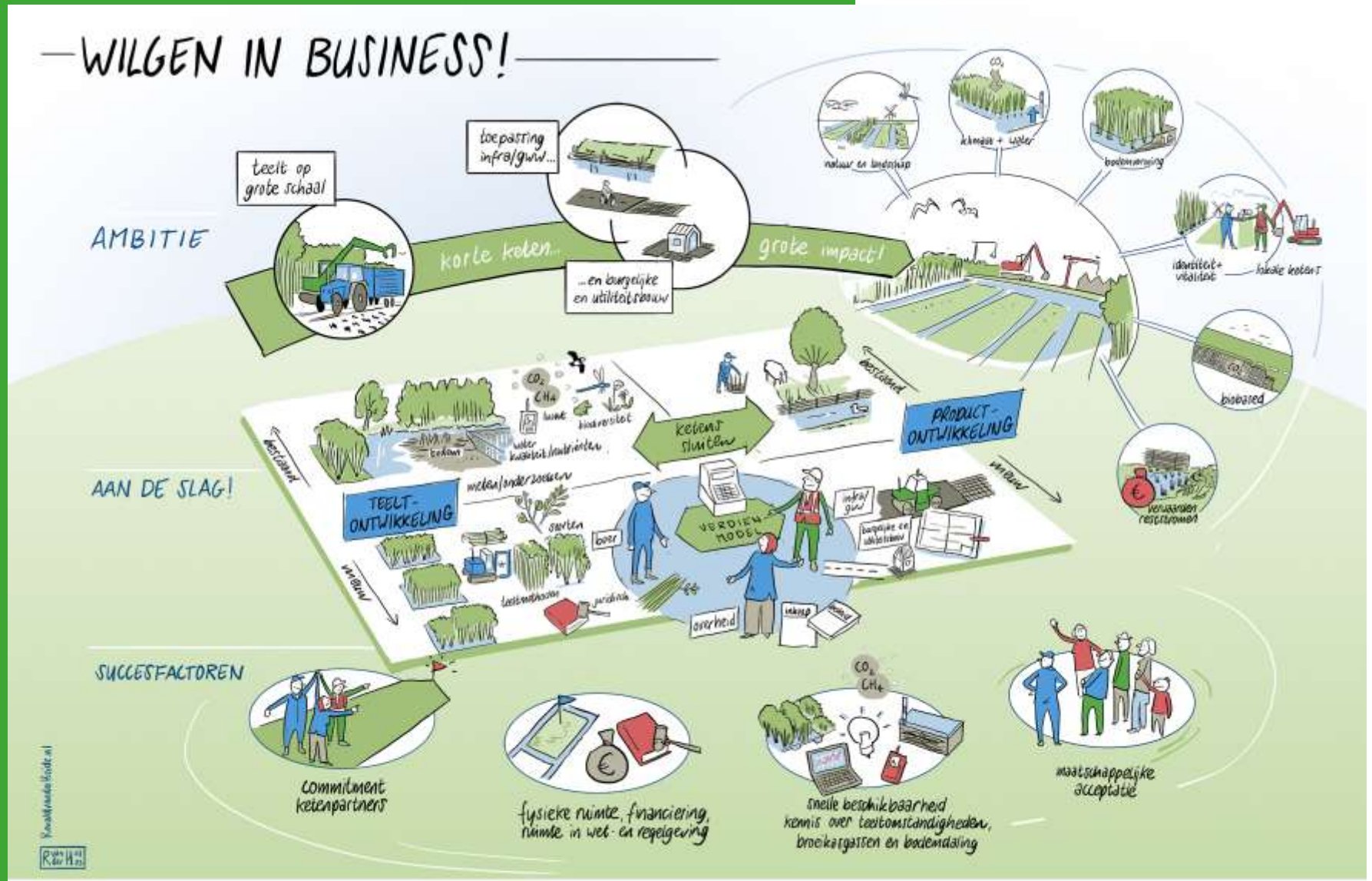
KENNISCENTRUM BODEMDALING EN FUNDERINGEN

Wilgen experimenten @ Veenweiden Innovatiecentrum

Naam: Martijn Plomp

Datum: 06-10-2026

VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM

PIJLER 1 TEELTONTWIKKELING

Het ontwikkelen van de teelt als plantage of in bufferzones richt zich vooral op de vraag hoe wilg in groeit in de natte en zure veengronden.

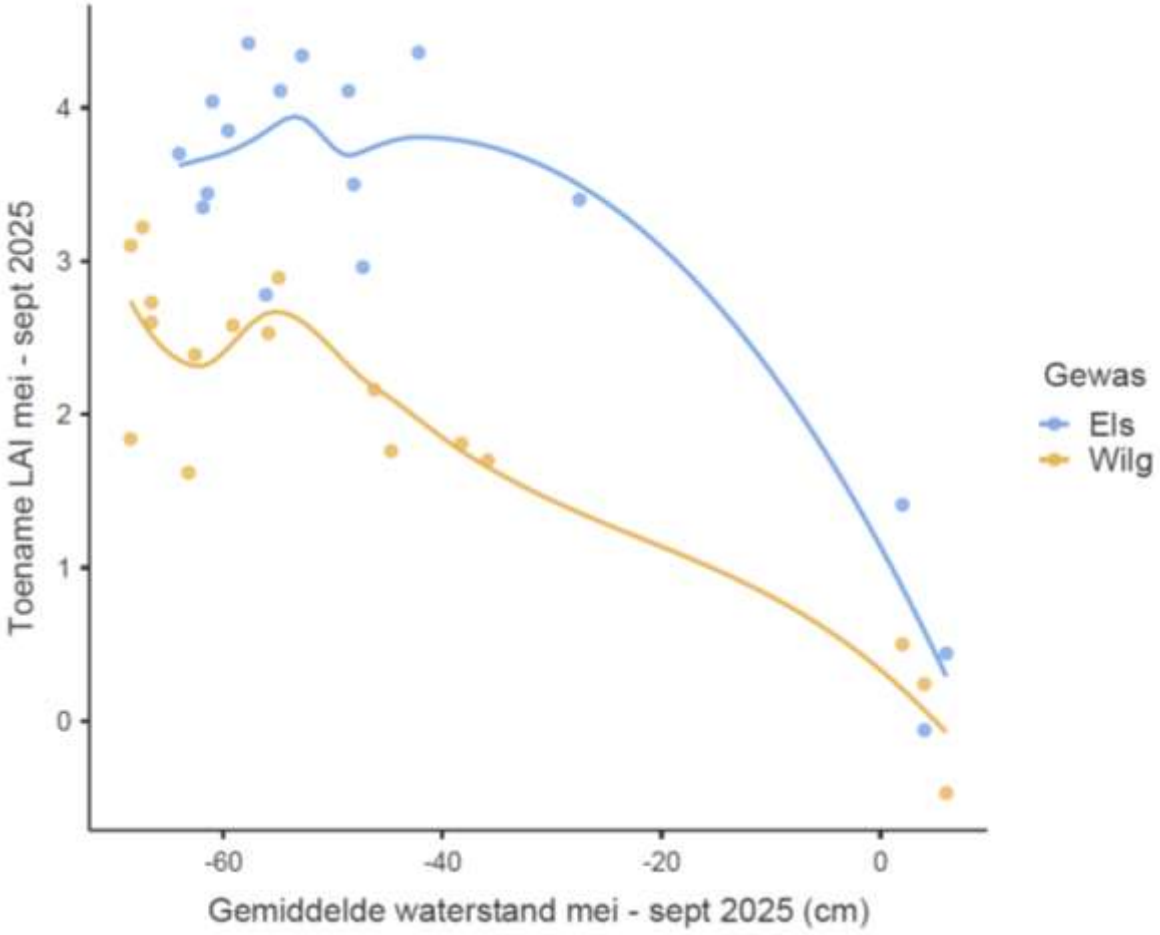

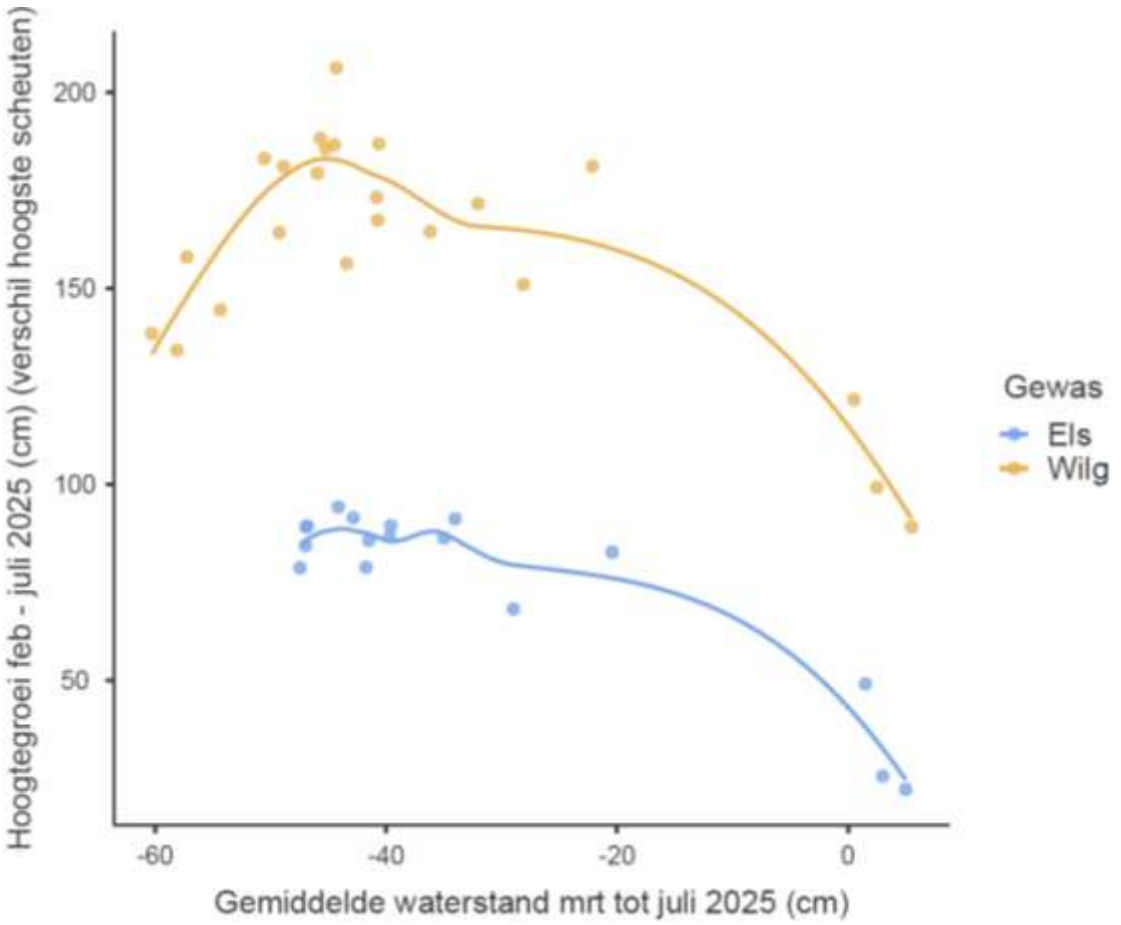

PIJLER 1 TEELTONTWIKKELING

VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM

PIJLER 2 TOEPASSING

Toepassing als fundering onder lichte/tijdelijke woningbouw of als fundering onder lichte werken (fietspad, polderweg)

Tussen Lecksdijk 6 en 8 liggen betonplaten op het stuk weg dat is gefundeerd met wilgentenen uit de omgeving. De meetapparatuur krijgt stroom van een zonnepaneel.
Foto: Key Tengeler

Experiment wilgenfundering geslaagd, toch geen succes

wo 20 aug, 07:00 Duurzaam

REEUWIJK - De wegen in het plassengebied zijn te zwaar geworden. Jaren zijn ze opgehoogd met asfaltlaag na asfaltlaag, zodat ze steeds verder wegzakken. In 2021 startte daarom op de Lecksdijk tussen nummer 6 en 8 een experiment met een fundering van wilgentenen uit de omgeving. Een duurzame, lichtgewicht fundering. Werkt dat ook?

PROEFOPSTELLING INFRA

Probleem is drieledig:

1. Eerste aanleg is duurder, waardoor gemeenten (opdrachtgevers) kiezen voor dan reguliere oplossingen met glasbeton oid.

2. Aannemers durven het risico niet aan, er zijn geen getallen beschikbaar over zetting en zakking, een concurrerende offerte uitbrengen is lastig.

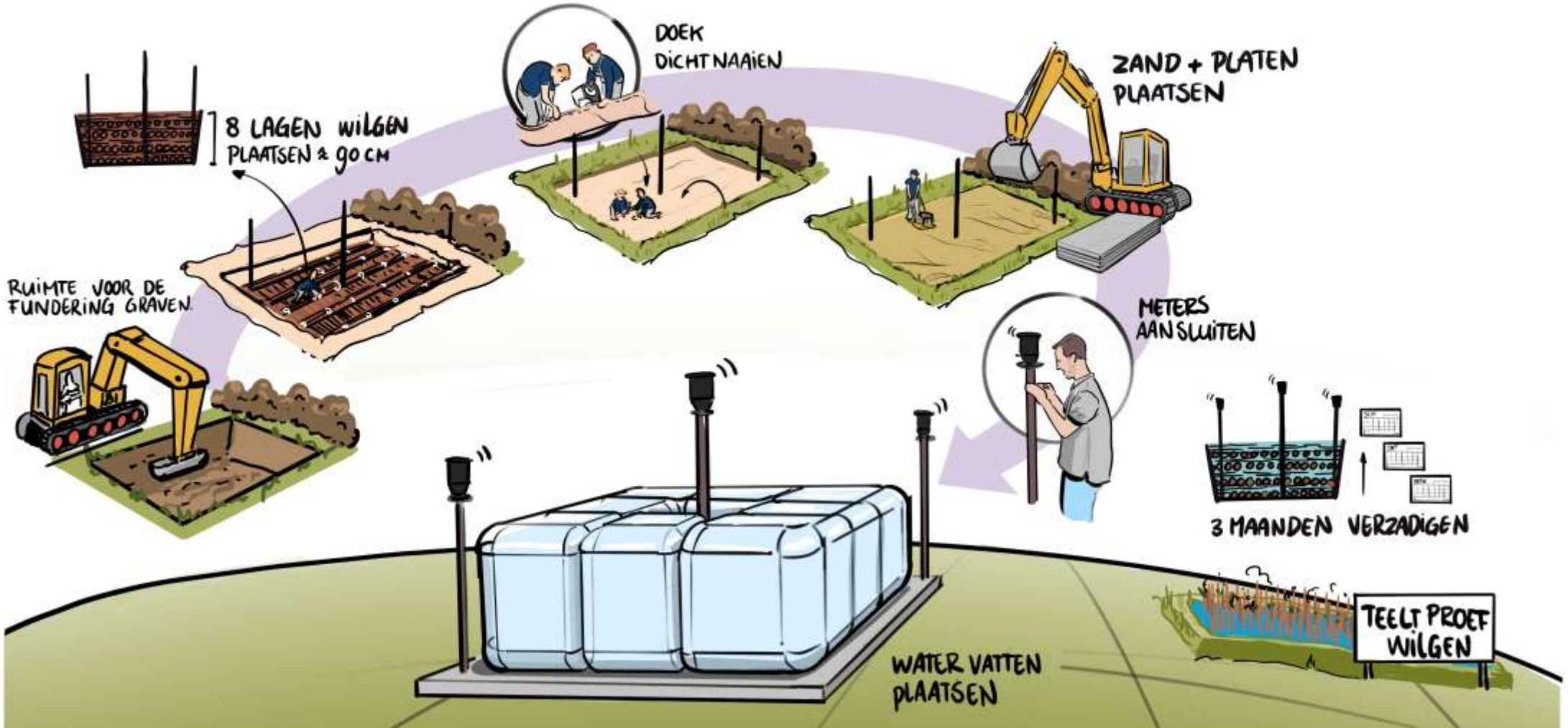
3. Bestaande polderwegen kunnen niet eenvoudig vervangen worden, voor aanwonenden kan een weg niet zomaar twee weken dicht.

WILGEN IN BUSINESS

FUNDATIE PROEF

HYPOTHESE: WILGEN ZIJN KANSRIJK BIOBASED BOUWMATERIAAL VOOR FUNDERINGEN IN VEENGEBIEDEN.

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

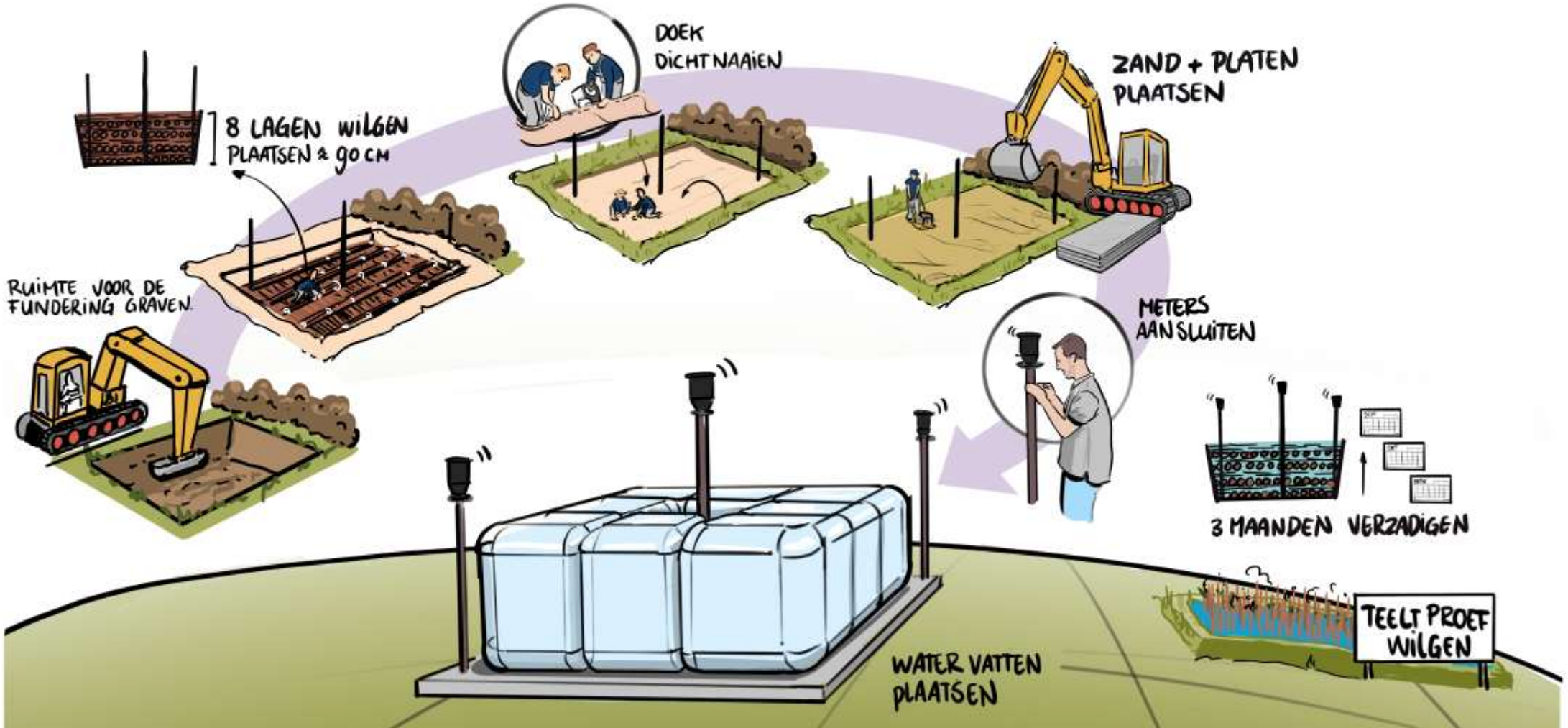
VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM

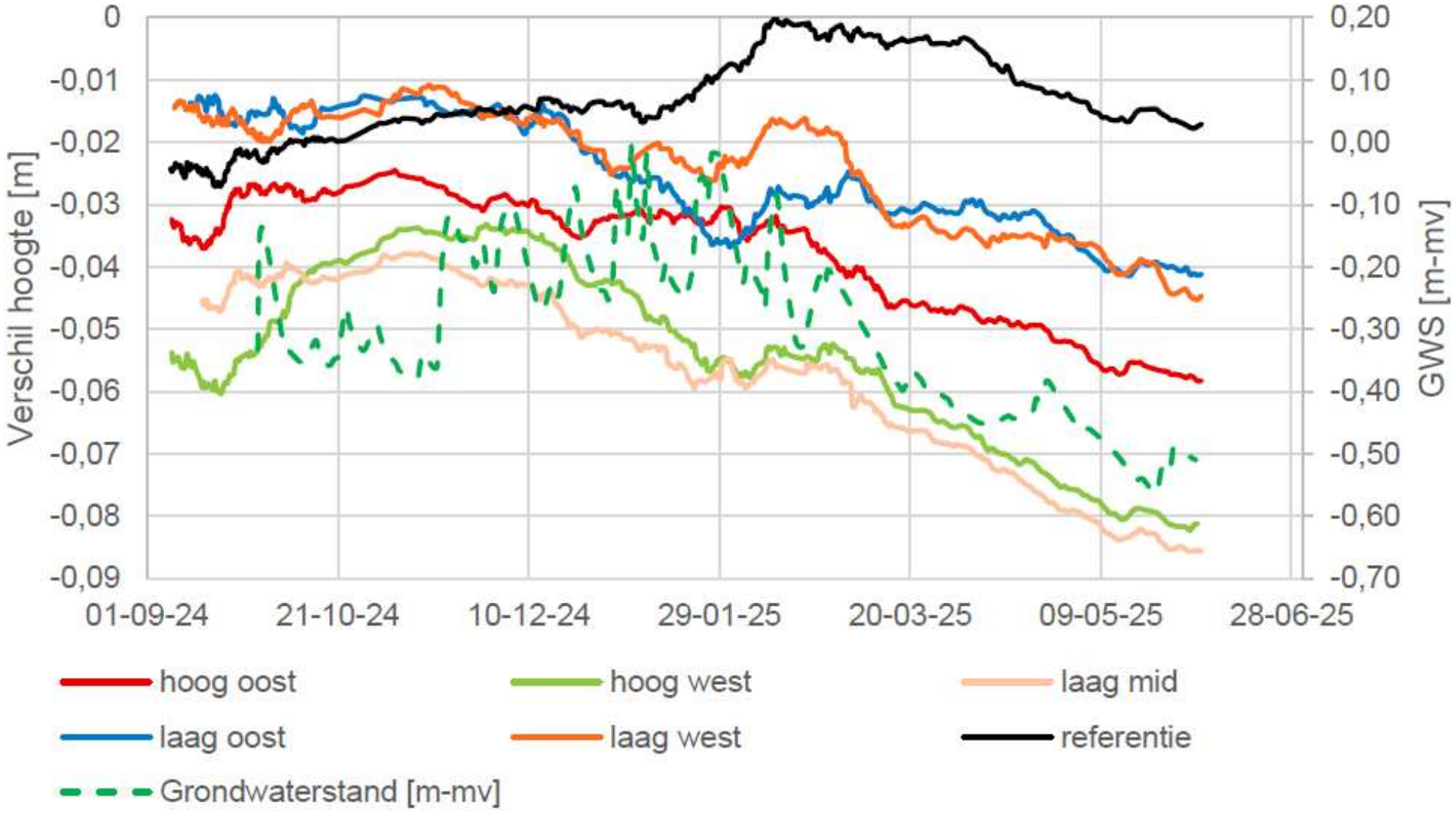
WILGEN IN BUSINESS

FUNDATIE PROEF

HYPOTHESE: WILGEN ZIJN KANSRIJK BIOBASED BOUWMATERIAAL VOOR FUNDERINGEN IN VEENGEBIEDEN.

PIJLER 2 TOEPASSING

PIJLER 2 TOEPASSING

VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM

Conclusie

- Zetting overeenkomstig met verwachte belastingverdeling
- Beperkte inklinking van het funderingspakket
- Geen opdrijving van de fundering geconstateerd

PIJLER 2 TOEPASSING

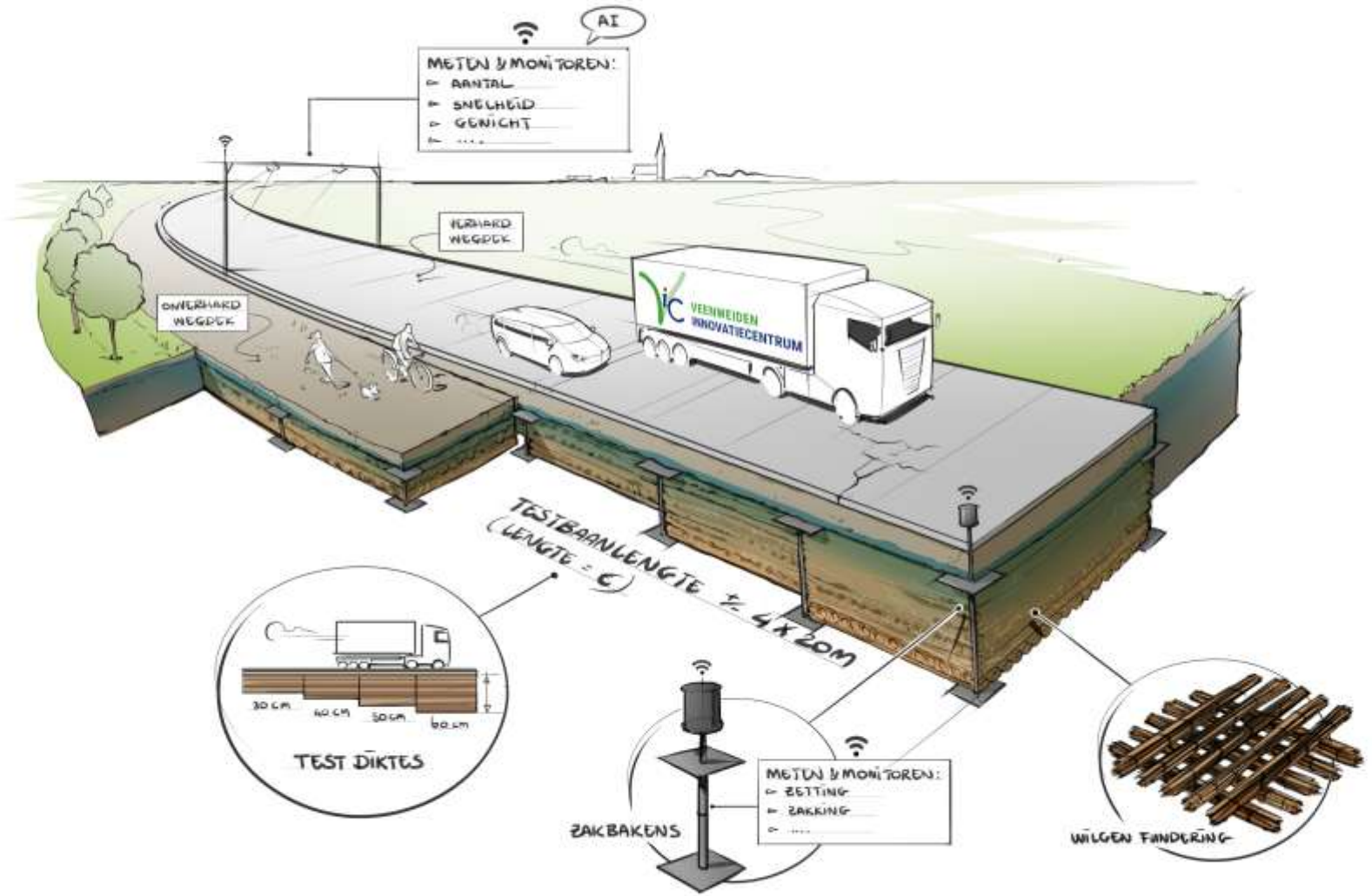
"Op basis van **deze gegevens en conclusies** durf ik al wel voorzichtig te concluderen dat op basis van dit experiment dat de **toepasbaarheid van wilgen** een **kansrijk** concept is als bio-based bouwmateriaal **voor funderingen op staal** van lichte constructies in het veenweidegebied. En dat het concept de moeite waard is om **vervolgonderzoeken** op uit te voeren".

Manon Harmsen Infram Hydren

WILGEN IN BUSINESS - INFRA

ONTWERPSCHETS PROEF OPSTELLING

VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM

THE GREEN VILLAGE

FRIS KIJKEN,
DWARS DENKEN
EN SAMENWERKEN

www.veenweiden.nl

Van Aalsburg B.V.

Sinds 1964 onderweg naar een duurzame toekomst

VAN AALSBURG BV

> vanaalsburg.com

Over Van Aalsburg

Familiebedrijf sinds 1964, 3 generaties, 6 broers, 3 neven en 100+ medewerkers.

Ons doel: ‘Building with Nature’,

Eigen kwekerij 170/200 ha. 8.100 ton CO2 opname. 80% vastgelegd onder water

Van ambacht tot totaaloplossingen voor fundatie water- en natuurprojecten

Samenwerking, expertise en ervaring

Missie en Visie

Missie

‘Natuur met natuur versterken, met de wilg centraal.’

Visie

- Wij voorzien in de toenemende behoefte binnen de waterbouw aan duurzame bodem- en oeverbescherming met natuurlijke producten.
- De oer-Hollandse wilg en ons ambacht staan centraal.
- We combineren traditioneel vakmanschap met moderne technologie en ontwikkelen innovatieve oplossingen die natuur met natuur versterken.
- Vanuit ons rentmeesterschap en onze christelijke achtergrond zetten wij ons in voor een duurzame wereld.
- Hiermee waarborgen we de continuïteit van ons familiebedrijf voor toekomstige generaties.

Oude grienden

Nieuwe grienden | Kwekerij

- 170/200 hectare eigen kwekerij
- Machinaal planten en oogsten
- 45.000 m2 eigen terrein Hellouw
- 30.000 kuub wilgen en 15.000 palen op voorraad
- Verdienmodel voor boeren
- NAK Tuinbouw certificering
- Video Nieuwe Grienden

Welkom

Welke vragen zijn er nu al?

Wat weet u al en wat is nog onduidelijk?

Wanneer is deze presentatie voor u geslaagd?

Wiepen fundatie

Produceren van wiepen;

- Los samengedrukte wilgentakken hebben een vast volume wilgenhout van 21% (vaste m^3 hout)
- Wiepen D. 10-20 cm hebben een mechanisch samengedrukt volume van 47%. (vaste m^3 hout)
- Wiepenrollen D. 65 cm m hebben een mechanisch samengedrukt volume van ca. 55% (vaste m^3 hout)

Wiepen fundatie

Vlaardingen Krabbenplas aanleg fietspad.

Wiepen fundatie

Vlaardingen Krabbenplas aanleg fietspad.

Wiepen fundatie

Vlaardingen Krabbenplas aanleg fietspad.

Wiepen fundatie

Wiepen fundatie

Onder leidingen

Wiepen fundatie

Onder leidingen

Wiepen fundatie

Vogelplas Starrevaart

Wiepen fundatie

Vogelplas Starrevaart

Wiepen fundatie

Vogelplas Starrevaart

Hartelijk bedankt voor uw aandacht

Soli Deo gloria!

Familiebedrijf; sinds 1964 samen veilig onderweg naar een duurzame toekomst!

Hartelijk bedankt voor uw aandacht

Waar bent u nog benieuwd naar?

Zijn er nog zaken onduidelijk?

Wat neemt u mee uit deze presentatie?

Bedankt voor je aandacht!

Contactgegevens

info@kbf.nl

www.kbf.nl

Co-funded by the European Union

Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen